

Center for Strategic Studies of the
Islamic Republic of Iran Army

Journal Of
Army Strategic Research
Print ISSN:27834212
Volume 1, Issue 1
Fall 2022
P.P. 139-164

The Infiltration, Whatness, Whyness, Howness And Countermeasures The IRI Supreme Leader Viewpoint

Mostafa Saveh Droudi ¹ , Ali Reza Tanhaei* ²

Abstract

This study with emphasizing on the thought of Imam Khamenei tries to study on what is Infiltrate and why and how that happen and the ways of counteraction against its and tries to answer this question “what infiltrate is and why and how does that happen and what are the ways of counteraction against it from the point of view of Imam Khamenei?” and that considered his statements and speeches. The type of study is applied and it is used the content analysis method and data structure theorization method. In order to analysis negotiation, it is used the trihedral model of Fairclough including description, explanation and develop. In this way, with the aim of determining the sample size, It is used the purposeful sampling method with minimum 32 persons. Validity evaluation of this study questionnaire is achieved by modifying and the provided stability presents that the questionnaire has an acceptable credit. The results implied that infiltrate as one of the most important conspiracies designed by West countries to metamorphosis of the I.R. of Iran regime and in form of individual and group approaches against of I.R of Iran regime have been used. According to Imam Khamenei, internal stability of regime, sophisticated control of people and authorities, and maintenance of unity and integrity are the most significant ways to defense against these conspiracies.

Keywords: Imam Khamenei, enemy, what is Infiltrate, why Infiltrate happen, how Infiltrate happen

Citation: Saveh Droudi Mostafa; Tanhaei1, Ali Reza (2022). The Infiltration, Whatness, Whyness, Howness And Countermeasures The IRI Supreme Leader Viewpoint. *Journal Of Army Strategic Research*, 1 (1), 139-164

1.Ph.D. Political Science. Allameh Tabatabai University.Teharan. Iran.

2.Ph.D. Management. Kharazmi University. Teharan. Iran. atanhayee@yahoo.com

چیستی، چرایی و چگونگی نفوذ و راهکارهای مقابله با آن از منظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

مصطفی ساوه درودی^۱، علیرضا تنهایی^{۲*}

چکیده

این مقاله با تاکید بر اندیشه رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) تلاش دارد تا چیستی، چرایی و چگونگی نفوذ و راهکارهای مقابله با آن را بررسی نماید و در مقام پاسخ به این سؤال که، چیستی، چرایی و چگونگی نفوذ و راهکارهای مقابله با آن از منظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) چیست؟ سخنان و بیانات ایشان را مورد توجه قرار داده است. نوع پژوهش کاربردی است و از روش تحلیل محتوا و نظریه پردازی داده بنیان استفاده و به منظور تحلیل گفتمان، از الگوی سه سطحی فرکلاف شامل؛ توصیف، تفسیر و تبیین استفاده گردید. در این راستا برای تعیین حجم نمونه، از روش نمونه‌گیری هدفمند به تعداد حداقل ۳۲ نفر استفاده شده است. سنجش روایی پرسشنامه پژوهش با اعمال نظرات اصلاحی صاحب‌نظران احراز و پایایی به دست آمده با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ (۰/۹۳) بیانگر این است که پرسشنامه از اعتبار قابل قبولی برخوردار است. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که نفوذ به عنوان یکی از مهم‌ترین توطئه‌های غرب به منظور استحاله نظام ج.ا.ا. به صورت طراحی شده و در قالب دو محور فردی و جریانی علیه نظام ج.ا.ا. به کار گرفته شده است. درنگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت امام خامنه‌ای استحکام درونی نظام، مراقبت آگاهانه مردم و مسئولان و حفظ وحدت و یکپارچگی از مهم‌ترین راهکارهای مقابله با این ترغیب دشمن است.

واژگان کلیدی: مقام معظم رهبری، دشمن، چیستی نفوذ، چرایی نفوذ و چگونگی نفوذ

استناد: ساوه درودی، مصطفی؛ تنهایی، علیرضا (۱۴۰۱). چیستی، چرایی و چگونگی نفوذ و راهکارهای مقابله

با آن از منظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی). فصلنامه پژوهش‌های راهبردی ارتش ۱(۱) ۱۶۴ - ۱۳۹

۱. دانش آموخته دکتری. علوم سیاسی. دانشگاه علامه طباطبایی، تهران. ایران.

۲. دانش آموخته دکتری - مدیریت آموزش عالی - دانشگاه خوارزمی، تهران. ایران. (نویسنده مسئول)

(atanhayee@yahoo.com)

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۱۹

مقدمه

رایج‌ترین اقدامی که نظام سلطه برای چپاول سرمایه‌های یک ملت به کار گرفته، حضور به بهانه آبادانی کشور هدف است؛ که در اصطلاح سیاسی از آن به عنوان استعمار یاد می‌شود. این حضور در دوران جدید تفاوتی ماهوی با گذشته پیدا کرده و در قالب تسخیر ذهن و با نفوذ در اندیشه وارد عمل شده که از آن به عنوان استعمار فرانو یاد می‌شود (حائری، ۱۳۹۳: ۲۱). واژه نفوذ به معنای رایج آن، نفوذ اطلاعاتی است و با نگرش کاملاً تخصصی دنبال می‌شود که بیشتر به نوع نگرش سازمان‌های اطلاعاتی مربوط است؛ اما شکل دیگر آن که بیشتر در نیمه دوم قرن بیستم در محافل سیاسی مطرح شده اندیشه‌ای است که به صورت هدایت شده (مستقیم و یا غیر مستقیم) توسط یک سازمان و به صورت تشکیلاتی و با توجه به تحولات سیاسی- اجتماعی حاکم بر یک کشور در تلاش برای تغییر بافت فکری نخبگان و تصمیم‌سازان حکومتی و همچنین افکار عمومی است. اهداف آن با توجه به شرایط متفاوت است، گاهی در پی براندازی حکومت و گاهی در پی تغییر هئیت حاکمه و گاهی برای هموار ساختن راه برقراری ارتباط، با هدف چپاول سرمایه‌های یک ملت است.

در ایران شکل نفوذ با توجه به شرایط متفاوت بوده است. کشورهای استعماری از زمان تشکیل حکومت در ایران عصر صفوی تمام تلاش خود را به دلایل خاص ژئوپولیتیکی و ژئواستراتژیکی ایران که بعدها نفت هم به آن اضافه شد همواره نگاهی طماعانه به ایران داشتند (ساوه درودی، ۱۳۹۴: ۷۵) همه این کشورها فعالیت نفوذی خود را به دلیل هماهنگی حاکمیت و یا حداقل تعظیم حکام ایرانی در برابر قدرت استعماری به صورت اشکار و در پی هماهنگی با حاکمیت در ایران دنبال می‌کردند و در این زمینه با مشکل چندانی روبرو نبودند. از این رو شکل هماهنگی مفهوم نفوذ را کم رنگ کرده بود، اما در ایران بعد از انقلاب اسلامی این شکل از نفوذ متفاوت از گذشته و به صورت تخصصی مورد توجه قرار گرفت. که آمریکا در رأس مخالفان حاکمیت اسلامی در ایران آن را به مورد اجراء آورد.

نفوذ در جمهوری اسلامی بلافاصله بعد از انقلاب اسلامی به مورد اجرا در آمد، از این رو عمری به درازای انقلاب اسلامی ایران دارد. اولین شکل از نفوذ با هدف براندازی حکومت اسلامی از طریق ایجاد گروه‌های سیاسی معاند با اجرای اقدامات مسلحانه شامل کودتا و ترور به مورد اجرا در آمد (دارابی، ۱۳۸۸: ۲۳). در ادامه ناکامی‌ها باعث شد تا تقرب به افراد دارای اطلاعات در رده‌های مختلف مسئولان کشوری و لشکری مورد توجه قرار گیرد. شکست در این راهبرد گرایش به سمت نفوذ جریانی از طریق گروه‌های سیاسی مخالف و از ساخت اندیشه متناسب با خواسته‌های غرب مورد توجه قرار گیرد. این روند در ادامه به صورت تلفیقی یعنی همزمان تغییر ساخت اندیشه‌ای مسئولان نظام و در کنار آن ساخت گروه‌های همسو با حاکمیت، اما

غافل از اندیشه‌های اسلامی انقلاب مورد توجه قرار گیرند. شکل دوم که بدترین نوع از نفوذ است در تاریخ تحولات سیاسی-اجتماعی جهان اسلام بیشترین نمود را داشته به دلیل سرعت در رسیدن به اهداف استعمار بیشتر از دیگر راهبردها مورد توجه قرار گرفته است. این شکل از کار به عنوان مهم‌ترین دغدغه محققین، مسئله این تحقیق را تشکیل داده است. از این رو به نظر می‌رسد واکاوی این مهم از منظر بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در ج.ا.ا. که بیشترین هجمه را طی سال‌های بعد از انقلاب اسلامی از ناحیه دولت استعماری آمریکا داشته شایسته توجه و رسیدگی باشد. اگرچه بیشترین نگاه‌ها بعد از انقلاب اسلامی در حوزه بررسی مسائل و روابط ایران و آمریکا مورد توجه متفکرین سیاسی-اجتماعی قرار داشته و در این زمینه مطالب فراوانی به تحریر در آمده است (به اسناد لانه جاسوسی جلد ۲۷ و ۸۱، و دهقانی فیروز آبادی، ۱۳۹۳ و هوشنگ مهدوی، ۱۳۸۹)، اما به نظر می‌رسد این سطور در حوزه نفوذ با نگاه تخصصی هنوز این مهم جای کار داشته و دارای خلاء قابل توجهی است. به همین دلیل تلاش می‌شود تا در این مقاله به این مهم پرداخته شود.

از جمله مهم‌ترین تهدیدات امنیتی که استحکام درونی قدرت را در هر حکومتی مورد هدف قرار می‌دهد، نفوذ در فهم عمومی، اندیشه تصمیم‌سازان حکومتی و لایه‌های ساختاری حاکمیت است. تبعات حاصل از نفوذ با تاثیرگذاری بر ایستارهای ارزشی و تغییر در هنجارهای جامعه، بسترساز بحران‌های اجتماعی و سوق دادن آن به سمت بحران‌های سیاسی و در نهایت امنیتی خواهد شد. عواملی چون کاهش مشارکت و تأثیر آن بر مشروعیت نظام، بحران هویت ناشی از خود بیگانگی و یک «دیگر» را برتر دیدن و در نهایت کاهش نفوذ حاکمیت در جامعه ناشی از احساس نابرابری در جامعه از جمله مواردی است که می‌تواند منجر به حاکمیت گفتمانی ضد ارزشی در اندیشه عموم، نخبگان و تصمیم‌سازان حکومتی شود. احصاء چگونگی استقرار این شرایط و تلاش برای مقابله با آن در نظام ج.ا.ا. که به دلیل عدم پذیرش نظام سلطه مورد هجمه‌های مختلف قرار گرفته از جمله مهم‌ترین ضرورت‌هایی که به دلیل موضوعیت یافتن آن بعد از پسا برجام و تحولات آن در ساختار سیاسی و امنیتی نظام ج.ا.ا. محقق نگاه خود را به آن معطوف داشته و تلاش دارد تا آن را مورد واکاوی قرار دهد. در عین حال واکنش‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی به عملکرد آمریکا در ایران به خصوص بعد از برجام و به کارگیری واژه بی‌اعتمادی به آمریکا مهم‌ترین دلیل در پرداختن به ضرورت‌ها برای شناخت عملکرد اقدامات نفوذی آمریکا در ایران است.

اهمیت تحقیق حاضر نیز تأثیر آن در امنیت سازی است. مهم‌ترین منظومه امنیت‌ساز در جامعه، باور به ارزش‌ها و مبانی دینی و نفوذ آن در بین توده مردم، ساختارهای حکومتی و اندیشه نخبگان تصمیم‌ساز است. سازوکارهای تاثیرگذار در ایجاد گفتمان ارزشی از در توجه

به این مهم می‌تواند منجر به افزایش ضریب امنیتی جامعه و در نهایت حاکمیت شود. همراهی و همسویی توده با نظام مستلزم باور به ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر فرهنگ جامعه است. این مهم در نظام ج.ا.ا. که حاکمیت آن بر آمده از مبانی اعتقادی و دینی اسلامی است، در صورت قرار گرفتن در مسیر ارزشی، انقلابی و اسلامی می‌تواند استحکام بخش امنیت در منظومه فکری نخبگان و در نهایت ساختارهای حاکمیت شود. شناخت این مسیر نیز بدون شک با نگاه به اندیشه‌های رهبر فرزانه انقلاب اسلامی حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) می‌تواند راه را برای توده و نخبگان مشخص نماید. در این راه اتخاذ ترسیم نقشه راه برای مقابله با نفوذ دشمن مبتنی بر راهبردها و روندهای ارزشی نظام ج.ا.ا. مهم‌ترین کارویژه‌ای است که شایسته توجه در اندیشه و افکار نخبگان و متفکران دانشگاهی و سیاستمداران و تصمیم‌سازان حکومتی است که می‌تواند از طریق توجه و به آن و شناخت از موضوع تلاش برای استحکام امنیت در لایه‌های ساختاری نظام ج.ا.ا. را معطوف به شناخت از موضوع نفوذ نمایند. این اقدام می‌تواند علاوه بر افزایش اقتدار نظام ج.ا.ا. در نظام بین‌الملل، الگویی برای کشورهای تحت سلطه و به خصوص کشورهای اسلامی و خیزش آن‌ها برای مقابله با اقدامات نفوذی کشورهای سلطه طلب باشد.

هدف: تبیین چیستی، چرایی و چگونگی نفوذ و راهکار مقابله با آن در اندیشه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی).

سؤال: چیستی، چرایی و چگونگی نفوذ و راهکارهای مقابله با آن از منظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) چیست؟

فرضیه: با توجه به اینکه بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) مورد توجه است، فرضیه تحقیق اکتشافی است.

نظریه فرکلاف – این نظریه در ردیف گفتمان انتقادی قرار داشته و به دلیل توجه به ساختارهای گفتمان مدار و ملاحظات غیر زبانی و توصیف فرازبانی از کفایت تبیینی برخوردار است. فرکلاف معتقد است رویکرد غیر انتقادی به بررسی توصیفی توجه دارد؛ در حالی که رویکرد انتقادی به پدیده‌های زبانی، اعمال گفتمانی به فرآیندهای ایدئولوژی، روابط بین زبان و قدرت، ایدئولوژی سلطه قدرت و نابرابری در گفتمان و موارد مانند آن توجه خاص دارد (فرانکلین، ۱۹۹۵: ۹۵).

ساختارهای گفتمان مدار، ساختارهای زبان شناختی و جامعه شناختی‌ای هستند که به کارگیری یا عدم به کارگیری آن‌ها و یا تغییر و تبدیل آن‌ها به صورت دیگر در گفته یا متن باعث می‌شود که از آن گفته برداشت‌های متفاوتی ممکن گردد، مطلبی پوشیده و مبهم شود یا برعکس، متن صراحت بیشتری پیدا کند و بخشی از گفته برجسته سازی شود و بخش دیگر

در حاشیه قرار گیرد. (فرانکلین، ۱۹۹۵: ۹۵) فرکلاف تمایزی بین سه مرحله از تحلیل گفتمان انتقادی یعنی توصیف متن، تفسیر رابطه‌ای بین متن و تعامل و تبیین رابطه‌ای بین تعامل و بافت اجتماعی قائل می‌شود. در الگوی پیشنهادی فرکلاف توصیف، پیش‌فرض تفسیر و تبیین قرار دارد. در این مقاله، با تکیه بر رویکرد تحلیل گفتمان انتقادی تلاش می‌شود با شیوه تفسیری متن، برگرفته از اندیشه رهبر معظم انقلاب اسلامی افقی تازه در بررسی تحلیل محتوای موضوع نفوذ انجام شود. به دلیل حجیم شدن مقاله، از تشریح مستقیم عناصری از قبیل بافت موقعیتی، نوع گفتمان، دانش زمینه‌ای، بافت بینامتنی، ظاهر کلام، معنای کلام، انسجام موضعی، ساختار متن و جان مایه که همگی از عناصر تفسیر هستند، پرهیز خواهد شد. چپستی نفوذ - نفوذ به معنای اثر کردن معنی شده و مفاهیمی چون رخنه، رسوخ، سرایت، داخل شدن در چیزی، تأثیر، اعتبار، توانایی و قدرت هم در مورد آن به کار رفته است (عمید، ۱۳۳۱: ۱۳۹۴). نفوذ به معنای رخنه‌ای تأثیرگذار در چیزی به شکل مثبت و یا منفی است. از این رو، وقتی امری در دیگری تأثیرگذار باشد، به عنوان امر نافذ از آن یاد می‌شود؛ تنفیذ امر به معنای اجرای امری نافذ است. نفوذ در اصطلاحات اجتماعی و سیاسی نیز نزدیک به مفهوم لغوی آن یعنی رخنه و نفوذ در افکار و عقاید و تأثیرگذاری برای ایجاد تغییر در جهت اهداف نفوذکننده است

نکته مهمی که در مفهوم نفوذ باید مورد توجه قرار گیرد، میزان اثرگذاری آن در حوزه خودی است که می‌توان از آن با عنوان «ضریب نفوذ» یاد کرد. هر چه این میزان بالاتر باشد، ضریب نفوذ از درصد بالاتری برخوردار خواهد بود. میزان سنجش این اثر نیز از طریق توجه به میزان حضور اندیشه و اقتصاد حریف در لایه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و حتی نظامی است. ابزار تأثیرگذار در افزایش و یا کاهش ضریب نفوذ، بستگی به توانمندی حریف در برخورداری از قدرت سخت افزاری و نرم افزاری و چگونگی استفاده از آن دارد.

چرایی نفوذ حمله به ارزش‌ها، مقابله با فرهنگ حاکم بر کشور، نفوذ در مدیریت و حاکمیت کشور، نفوذ در مکتب و اندیشه دلایل اصلی نفوذ است. از این رو مفهوم نفوذ بیشتر بار فرهنگی دارد که برای ضربه زدن به فرهنگ و ارزش‌های حاکم بر کشور طراحی و به اجرا در می‌آید. هدف اصلی نفوذ استحاله به مفهوم دگرگونی فکری - سیاسی از بیخ و بن و در نهایت براندازی حاکمیت و یا حداقل تغییر هیئت حاکمه است (عصاریان نژاد، ۱۳۸۰: ۱۸ و ساوه درودی، ۱۳۸۸: ۲۳). روش‌هایی که در این زمینه بیشترین کاربرد را دارد ایجاد گفتمانی بدیل به جای گفتمان حاکم بر کشور است. این گفتمان، با مفصل بندی جدید دلایلی را در نظام معنایی زنجیره هم ارزی ساخته شده توسط حریف شکل داده و یا جذب نشانه‌های موجود، شکل جدیدی از ارزش‌ها و هنجارها را برای جذب مخاطب صورت بندی می‌کند

(حقیقت، ۱۳۸۹: ۱۷۹). این اقدام در ج.ا.ا. با هدف استحاله انقلاب اسلامی و غیر موفق جلوه دادن آن در عرصه گفتمان مقاومت و ایستادگی در طول نزدیک به چهار دهه از عمر انقلاب با محوریت آمریکا با استفاد از قدرت سخت و نرم و گاهی به صورت تلفیقی و با عنوان قدرت هوشمند علیه نظام ج.ا.ا. صورت گرفته است.

چگونگی نفوذ - چگونگی نفوذ را می‌توان درنوع نگاه حریف به کشور مورد هدف و یا جامعه مورد نظر دانست. به طور مثال نگاه آمریکا به ایران با هدف براندازی نظام ج.ا.ا. در همان آغاز انقلاب اسلامی ایران رقم خورد. در پی اعلام نظر کارتر رئیس جمهور وقت آمریکا مبنی بر اینکه منافع آمریکا در خلیج فارس با انقلاب اسلامی ایران با خطر مواجه شده است، نگاه نظامی این کشور برای براندازی نظام ج.ا.ا. در دستور کار قرار گرفت و مستقیم و غیرمستقیم با اجرای اقداماتی چون گسیل واحدهای نظامی به منطقه، حمایت از گروه‌های ضدانقلاب و در ادامه ترغیب کشورهای منطقه به اقدام نظامی علیه ایران ادامه یافت. نگاه انگلیس به ایران با هدف تغییر هیئت حاکمه دنبال شد. تلاش برای حمایت از افراد و یا جریان‌های وابسته به غرب یکی از اصول محوری انگلیسی‌ها در طول تاریخ بوده و این کشور نگاه نظامی را کمتر مورد توجه قرار داده است. روسیه (شوروی سابق) در مقام مقایسه با راهبرد غربی‌ها، سیاست منحصر به فرد خود را دارد. اقدامات دراز مدت با هدف قرار گرفتن در محیط، ویژگی خاص کمونیست‌هاست که این نگاه اکنون نیز همچنان در لایه‌های حاکمیتی و دولت‌مردان روسی دنبال می‌شود. در این نگاه‌ها حتی می‌توان به کشور چین نیز توجه داشت. هدف این کشور تسخیر بازار تجاری دنیاست. چین فعلی اصولاً در پی کشورگشایی نیست، راهبرد اصلی این کشور قرار گرفتن در محیط تجاری هدف است. با این توصیف می‌توان گفت چگونگی نفوذ با توجه به اهداف کشورها قابل بررسی و توصیف است و نگاه یکسان به همه موارد در موضوع نفوذ منطقی نخواهد بود (ساوه درودی، ۱۳۸۸: ۴۵).

نفوذ در اندیشه رهبری

بر اساس آمار موجود در سایت دفتر حفظ و نشر آثار رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص نفوذ، معظم له ۱۰۳۹ بار از ابتدای انقلاب اسلامی به موضوع نفوذ پرداختند که از این تعداد ۶۴ بار مربوط به سال ۹۵ بوده است. با توجه به حساسیت‌های به وجود آمده در خصوص موضوع برجام، ایشان فقط در سال ۹۵، ۹۸۹ بار از واژه نفوذ درسخنان خود استفاده نموده‌اند. از نگاه رهبری نفوذ به ترتیب اولویت در نظام ج.ا.ا. شامل نفوذ فرهنگی، نفوذ سیاسی، نفوذ اقتصادی، نفوذ امنیتی بوده است. مهم‌ترین تقسیم بندی نفوذ در اندیشه رهبری نفوذ فردی و نفوذ جریانی است که در این بین نگرانی‌ها و هشدارهای ایشان عمدتاً مربوط به نفوذ جریانی

است. نگاه ایشان به موضوع نفوذ دشمن یک نگاه کاملاً تاریخی و مستند به حافظه عمومی مردم ایران است.

مقام معظم رهبری در بیانات خود راه‌های نفوذ دشمن را مواردی از قبیل تلاش سلطه سرمایه‌داران غربی بر اقتصاد کشور، تغییر باورهای اساسی جامعه و خدشه وارد کردن در آن‌ها، نفوذ در دستگاه‌های تصمیم‌ساز و مدیریتی، بهره‌گیری از افراد علمی و دانشگاهی، استفاده از فضای مجازی، بهره‌گیری از توافق هسته‌ای، حضور در مراکز امنیتی و نظامی به بهانه نظارت و بازرسی، طرح موارد اختلاف برانگیز در جامعه اسلامی و ایجاد انحراف در پایگاه‌های دینی و سلب مرجعیت فکری آنان، استفاده از پول و جاذبه جنسی برشمرده و در سال ۱۳۹۴ و بخصوص پس از برجام موضوع نفوذ با نگاه تخصصی در یک معنای خاص با هدف تبیین چیستی، چرایی و چگونگی نفوذ دشمن با محوریت آمریکا در قضیه برجام همراه شده تا این مهم برای توده مشخص شود. در واقع نوع نگاه رهبری با هدف افزایش آگاهی و بینش افراد جامعه نسبت به ماهیت نفوذ همراه بوده است.

چیستی نفوذ در اندیشه رهبری

رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص چیستی نفوذ با تبیین مفهوم این واژه به بیان موضوع پرداخته و با اشاره به روندهای اقدام نفوذی، تاکید خود را بر تشریح مفهوم جنگ نرم به عنوان یکی از راهکارهای نفوذ دشمن قرار داده و با اشاره به اینکه اماج نفوذ، مردم و مسئولین هستند؛ موارد خاص نفوذ را مورد توجه قرار داده است که برخی از مهم‌ترین آن را می‌توان در محورهای زیر مورد توجه قرار داد:

همواره باید در نظر داشت که ابزارهای دشمنی این دشمن به‌ظاهر مقتدر نامحدود نیست؛ چند ابزار اساسی دارد که این‌ها ابزارهای فعال او است: یکی تبلیغات است - ایران‌هراسی - یکی نفوذ است، یکی هم تحریم است (بیانات، ۱/۱/۱۳۹۵) «یک‌جور دشمنی، دشمنی سخت است؛ بمبی بیندازند، تیری بزنند، تروریستی بفرستند. یک‌جور دشمنی، دشمنی‌های نرم است. . . جنگ نرم؛ یعنی جنگ به وسیله‌ی ابزارهای فرهنگی، به وسیله‌ی نفوذ، به وسیله‌ی دروغ، به وسیله‌ی شایعه‌پراکنی (بیانات، ۳/۴/۱۳۸۸) که من از چندی پیش در این رابطه مسئله‌ی نفوذ را مطرح کردم؛ نفوذ خیلی مسئله‌ی مهمی است (بیانات، ۹/۴/۹۴) . . . نفوذ دو جور است: یک نفوذ موردی است، نفوذ فردی است؛ یک نفوذ جریان‌ی است. نفوذ موردی خیلی نمونه دارد، معنایش این است که فرض کنید شما یک دم‌ودستگاهی دارید، یک مسئولی هستید؛ یک نفر را با چهره‌ی آرایش‌شده، بزک‌شده، با ماسک در مجموعه‌ی شما بفرستند؛ شما خیال کنید دوست است درحالی‌که او دوست نیست، تا او بتواند کار خودش را انجام بدهد؛ گاهی جاسوسی است که این کمترینش است؛ یعنی کم‌اهمیت‌ترینش جاسوسی است، خبرکشی و خبردهی است؛

گاهی کارش بالاتر از جاسوسی است، تصمیم شما را عوض می‌کند. شما یک مدیری هستید، یک مسئولی هستید، تصمیم‌گیر هستید، می‌توانید یک حرکت بزرگ یا مؤثری انجام بدهید، اگر چنانچه این حرکت را این‌جور انجام بدهید این به نفع دشمن است، او می‌آید کاری می‌کند که شما حرکت را این‌جور انجام بدهید؛ یعنی تصمیم‌سازی (بیانات، ۹۴/۹/۴) و یکی هم نفوذ جریانی، یعنی شبکه‌سازی در داخل ملت؛ به‌وسیله‌ی پول که نقش پول و نقش امور اقتصادی اینجا روشن می‌شود. عمده‌ترین وسیله دو چیز [است]؛ یکی پول، یکی هم جاذبه‌های جنسی. افراد را جذب کنند، دور هم جمع کنند؛ یک هدف جعلی و دروغین مطرح کنند و افراد مؤثر را، افرادی که می‌توانند در جامعه اثرگذار باشند، بکشانند به آن سمت مورد نظر خودشان. آن سمت مورد نظر چیست؟ آن عبارت است از تغییر باورها، تغییر آرمان‌ها، تغییر نگاه‌ها، تغییر سبک زندگی؛ کاری کنند که این شخصی که مورد نفوذ قرار گرفته است، تحت تأثیر نفوذ قرار گرفته، همان چیزی را فکر کند که آن آمریکایی فکر می‌کند؛ یعنی کاری کنند که شما همان‌جوری نگاه کنی به مسئله که یک آمریکایی نگاه می‌کند . . .

نفوذ امنیتی چیز کوچکی نیست اما در مقابل نفوذ فکری و فرهنگی و سیاسی، کم‌اهمیت است . . . از همه مهم‌تر، نفوذ سیاسی و نفوذ فرهنگی است . . . که دشمن سعی می‌کند در زمینه‌ی فرهنگی، باورهای جامعه را دگرگون کند؛ . . . این رخنه و نفوذ فرهنگی است (بیانات، ۹۴/۹/۴). نفوذ سیاسی هم این است که در مراکز تصمیم‌گیری، و اگر نشد تصمیم‌سازی، نفوذ بکنند. وقتی دستگاه‌های سیاسی و دستگاه‌های مدیریتی یک کشور تحت تأثیر دشمنان مستکبر قرار گرفت، آن‌وقت همه‌ی تصمیم‌گیری‌ها در این کشور بر طبق خواست و میل و اراده‌ی مستکبرین انجام خواهد گرفت؛ یعنی مجبور می‌شوند. وقتی یک کشوری تحت نفوذ سیاسی قرار گرفت، حرکت آن کشور، جهت‌گیری آن کشور در دستگاه‌های مدیریتی، بر طبق اراده‌ی آن‌ها است؛ آن‌ها هم همین را می‌خواهند . . . برای آن‌ها بهتر این است که از خود آن ملت کسانی در رأس آن کشور باشند که مثل آن‌ها فکر کنند، مثل آن‌ها اراده کنند، مثل آن‌ها و بر طبق مصالح آن‌ها تصمیم بگیرند؛ این نفوذ سیاسی است (بیانات، ۹۴/۶/۲۵) به عبارت دیگر . . . ما مواجهیم با یک حمله‌ی همه‌جانبه‌ی فرهنگی و اعتقادی و سیاسی اعلام نشده؛ . . . لشکر فرهنگی دشمن و لشکر سیاسی دشمن با همه‌ی ابزارهایی که برایشان ممکن بوده، حمله کرده‌اند به ما برای سست کردن اعتقادات دینی ما، سست کردن اعتقادات سیاسی ما، تقویت نارضایی‌ها در داخل کشور، جذب جوان‌ها بخصوص جوان‌های فعال و اثرگذار در سطوح مختلف برای مقاصد خودشان؛ دارند کار می‌کنند (بیانات، ۹۴/۷/۱۳).

چرایی نفوذ در اندیشه رهبری

رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص چرایی نفوذ با اشاره به اینکه دشمن از این طریق در تلاش برای تغییر اندیشه حاکم بر کشور، اقدامات خود را به منظور استحاله فکری اندیشه حاکم بر یک جامعه و تغییر باورها و هنجارها و آرمان‌ها دنبال می‌کند، به تشریح اهداف نفوذ پرداخته و آن را از مسائل مهم و قابل توجه برای مسئولین و نخبگان کشور دانسته و آن را برنامه جدی استکبار معرفی نموده و در مورد اهداف نفوذ می‌فرماید:

هدف نفوذ این است؛ نفوذ جریانی، نفوذ شبکه‌ای، نفوذ گسترده؛ نه موردی. اگر این نفوذ نسبت به اشخاصی انجام بگیرد که این‌ها در سرنوشت کشور، سیاست کشور، آینده‌ی کشور تأثیری دارند، شما ببینید چه اتفاقی می‌افتد؟ آرمان‌ها تغییر پیدا خواهند کرد، ارزش‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، خواست‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، باورها تغییر پیدا خواهد کرد. (بیانات، ۹۴/۹/۴)

... بنده در قبل از انتخابات مسئله‌ی نفوذ را مطرح کردم؛ آقایان! این نفوذ مسئله‌ی مهمی است... من از روی اطلاع دارم عرض می‌کنم که برنامه‌ی نفوذ در کشور یک برنامه‌ی جدی استکبار است، برنامه‌ی جدی آمریکایی‌ها است (بیانات، ۱۳۹۴/۱۲/۲)... آمریکایی‌ها برای بعد از دوران مذاکرات هسته‌ای، یک نقشه برای داخل ایران داشتند... وقتی که دشمن برای داخل کشور برنامه دارد، چه کار می‌کند؟ از نفوذی استفاده می‌کند. معنای نفوذی این نیست که حتماً رفته باشد پول گرفته باشد برای اینکه بیاید در فلان دستگاه نفوذ کند و خودش هم بداند چه کار دارد می‌کند؛ نه، گاهی نفوذی، نفوذی است، خودش هم نمی‌داند! امام (رضوان‌الله‌علیه) فرمودند گاهی حرف دشمن با چند واسطه از دهان مردمان موجه شنیده می‌شود... در همین مجلس شورای اسلامی مگر ندیدیم که یک نماینده‌ای آمد نظام را متهم کرد به دروغ‌گویی! گفت ما ده سال است، سیزده سال است داریم به دنیا دروغ می‌گوییم، در تریبون مجلس شورای اسلامی! در این منبر عمومی! خب، او حرف دشمن را دارد میزند؛ دشمن به ما می‌گفت شما دروغ می‌گویید! حالا یکی از خود ما پیدا می‌شود می‌گوید نظام دارد دروغ می‌گوید! این نفوذی نیست؟... در مجلس طرح سه‌فوریتی آوردند برای اینکه حرف طرف مقابل سبز بشود! همان وقت رئیس هیئت مذاکره که رئیس‌جمهور محترم فعلی ما است، گلایه کرد و گفت ما داریم آنجا مبارزه می‌کنیم، اینجا آقایان دارند طرح به نفع دشمن طراحی می‌کنند؛ خب، این‌ها نفوذ است (بیانات، ۱۳۹۴/۱۲/۵)

روند غرب‌باوری و غرب‌زدگی... این وقتی به بدنه‌ی مدیران انقلاب و مجموعه‌های انقلاب نفوذ می‌کند، چیز خیلی خطرناکی می‌شود (بیانات، ۱۳۸۰/۶/۲) باید توجه داشته باشیم که در نفوذ «تمرکز دشمنان بر روی فرهنگ بیشتر از همه جا است... هدف و آماج تحرک دشمنان در زمینه‌ی فرهنگ، عبارت است از ایمان مردم و باورهای مردم. مسئولان فرهنگی، باید مراقب

رخنه‌ی فرهنگی باشند؛ . . . امروز و از روزهای اول انقلاب، دستگاه‌های تبلیغات، همه‌ی توش و توان خود را گذاشته‌اند برای اینکه مردم را نسبت به پایه‌های این انقلاب بی‌اعتقاد کنند. این کار فرهنگی است؟ ایمان مردم را مورد تهاجم قرار دادند، باورهای قلبی مردم را مورد تهاجم قرار می‌دهند؛ این را نمی‌شود انسان ندیده بگیرد (بیانات ۹۳/۱/۱).

اینک بزرگ‌ترین هدفشان پس از ناتوانی از مهار و سرکوب ملت‌ها، تلاش در جهت تسلط بر اتاق فرمان انقلاب‌ها و نفوذ به درون احزاب مؤثر، حفظ حداکثری ساختارهای قبلی رژیم‌های فاسد و اکتفا به فرم‌های سطحی و نمایشی، بازسازی نیروهای بومی خود در کشورهای انقلاب کرده، تطمیع، تهدید و احتمالاً در آینده، ترور و یا تلاش برای خریدن برخی افراد و گروه‌ها در جهت متوقف ساختن یا ارتجاع در انقلاب‌ها و سرد کردن، مأیوس کردن یا درگیر کردن مردم با مسائل فرعی و با یکدیگر، دامن زدن به تضادهای قومی و قبیله‌ای یا مذهبی و یا حزبی، جعل شعارهای انحرافی در جهت تغییر ماهیت جنبش‌ها، کنترل مستقیم یا غیرمستقیم بر ذهن و زبان انقلابیون و کشاندن آنان به درون بازی‌های سیاسی و یا تفرقه‌اندازی میان آنان و از طریق آنان، میان گروه‌های مردمی، تلاش برای سازش پشت پرده با برخی خواص با وعده‌هایی دروغ همچون کمک مالی و . . . و ده‌ها ترفند دیگر است (بیانات ۹۰/۱۱/۱۴).

هدف‌هایی که آن‌ها دنبال می‌کردند، در درجه‌ی اول، سقوط انقلاب و سقوط نظام جمهوری اسلامی بود. هدف اول، براندازی بود. هدف بعدی این بود که اگر براندازی نظام جمهوری اسلامی تحقق پیدا نکند، انقلاب را استحاله کنند؛ یعنی صورت انقلاب باقی بماند، اما باطن انقلاب، سیرت انقلاب، روح انقلاب از بین برود. در این زمینه خیلی تلاش کردند؛ که آخرین نمایشنامه‌ی آن‌ها که روی صحنه آمد، همین فتنه‌ی ۸۸ بود. در حقیقت، یک تلاشی بود. یک عده‌ای در داخل، به خاطر حب به نفس، حب به مقام - از این قبیل امراض خطرناک نفسانی - اسیر این توطئه شدند. من بارها گفته‌ام؛ طراح و نقشه‌کش و مدیر صحنه، در بیرون از این مرزها بود و هست. در داخل با آن‌ها همکاری کردند؛ بعضی دانسته، بعضی ندانسته. دشمن . . . از ایجاد واگرایی نسبت به عقاید اسلامی، سوق دادن جوان به مواد مخدر، به فساد، به استفاده‌ی از غفلت بعضی از دستگاه‌ها، جوان‌ها را آسیب‌پذیر کردن، تا اختلافات مذهبی، تا اختلاف شیعه و سنی، تا فلان گروهک؛ و اگر دستش برسد در متن مسئولین بالا و نیمه‌بالای جمهوری اسلامی هم نفوذ بکند، این کار را هم می‌کند (بیانات، ۱۳۸۸/۲/۲۳).

ایجاد اختلاف و راه دادن به نفوذی‌های دشمنان است که باعث شکست ملت‌ها می‌شود (بیانات، ۱۳۸۶/۶/۳۱) در سال‌های اخیر یکی از کارهای مهم دشمنان این است که «با روش‌های موزیانه و موریانه‌وار، بین ما اختلاف بیندازند؛ این جزو کارهای رائج این‌هاست، . . . ایجاد

اختلاف از راه‌های نفوذ، مثل موش‌های دزد، مثل موربانه، وارد شدن و نفوذ کردن؛ این‌ها جزو کارهای متعارف آن‌هاست (بیانات ۹۱/۸/۱۰)

«... هدف دیگر نفوذ این است که محاسبات مسئولان را عوض کنند و تغییر بدهند؛ یعنی مسئول جمهوری اسلامی به این نتیجه برسد که با ملاحظه‌ی هزینه و فایده احساس کند که باید این اقدام را بکند، این اقدام را نکند؛ نفوذ برای این است به این نتیجه برسد که فلان رابطه را قطع کند، فلان رابطه را ایجاد کند؛ نفوذ برای این است که این محاسبات در ذهن مسئولین عوض بشود. آن‌وقت، وقتی فکر و اراده‌ی مسئولین در مشت دشمن قرار بگیرد، دیگر لازم نیست دشمن بیاید دخالت مستقیم بکند؛ نه، مسئول کشور همان تصمیمی را می‌گیرد که او می‌خواهد. وقتی محاسبه‌ی این حقیر عوض شد، تصمیمی را می‌گیرم که او می‌خواهد؛ من همان کاری را که او می‌خواهد مفت و مجانی انجام می‌دهم؛ گاهی بدون اینکه خودم بدانم - یعنی اغلب بدون اینکه خودم بدانم - این کار را انجام می‌دهم. [بنابراین] سعی می‌کنند محاسبات مسئولین را عوض کنند» (بیانات ۱۳۹۴/۱۲/۲). در نفوذ «می‌خواهند» باور به استقلال را عوض کنند. . . . یعنی در نقشه‌ی جغرافیای جهانی یک قدرتی وجود دارد، آن قدرت تصمیم می‌گیرد و همه عمل می‌کنند - مثل حرارت مرکزی - یک جایی یک چیزی تولید می‌کند، بقیه مصرف می‌کنند. این را دارند ترویج می‌کنند؛ نفوذ یعنی این. البته این کاری است که دارد انجام می‌گیرد (بیانات ۱۳۹۴/۱۲/۲).

چگونگی نفوذ در اندیشه رهبری

مقام معظم رهبری در بیان سابقه نفوذ استکبار و غرب در ایران شروع این اقدام را از جانب انگلیسی‌ها دانسته و با تشریح چگونگی نفوذ نظام سلطه در ایران، این اقدام را شیوه کهنه و دیرینه استعمار برای غارت سرمایه‌های یک کشور دانسته و روندها و شیوه‌های استعمار برای نفوذ در کشور را مورد توجه قرار داده و می‌فرماید:

«.. از سال ۱۸۰۰ انگلیس‌ها اول بار در دستگاه سیاسی کشور ما وارد شدند و دخالت، نفوذ و یارگیری کردند و همراه آن‌ها یا قریب به آن‌ها، بعضی از کشورهای دیگر اروپائی هم در این مدت همین کار را کردند. سال ۱۸۰۰ که اولین سفیر انگلیس وارد کشور شد . . . از همان بوشهر که از کشتی پیاده شد، شروع کرد به رشوه دادن و خریدن افراد، و راحت توانست افراد را خریداری کند . . . همه در مقابل هدایای این آقا خاضع و تسلیم شدند! (بیانات ۱۳۹۰/۵/۲۶) . . . پس از پیروزی انقلاب نیز توطئه‌های خصمانه به شکل‌های دیگری آغاز شد؛ اولین کار تلاش همه جانبه برای نفوذ دادن ایادی دشمن در مدیریت‌های انقلاب بود، و سپس با استفاده از جو باز سیاسی پس از یک دوره‌ی اختناق چند ده ساله سازماندهی احزاب و گروه‌های مخالف انقلاب (بیانات، ۱۳۶۶/۶/۳۱).

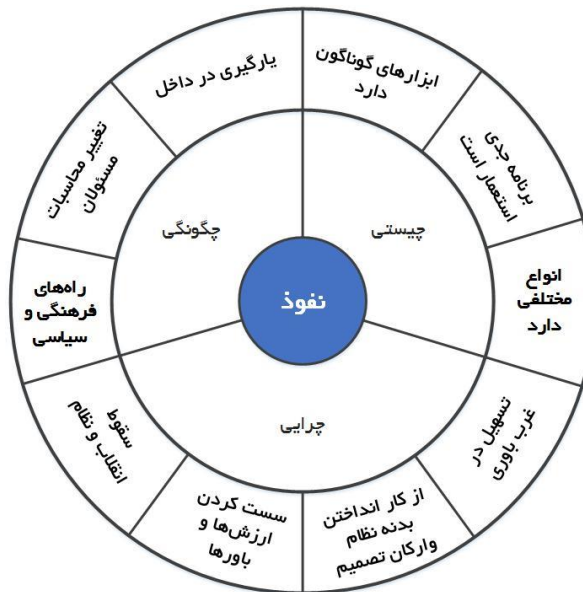
نفوذ امروز همان داستان استعمار است، منتها با شیوهی نو.. استعمار نو این بود که در رأس کشورها بیگانگان نمی‌آمدند حکومت کنند؛ مثل دوران استعمار قدیم نبود که حاکم انگلیسی برود در هند حکومت کند؛ نه، از خود کشورها کسانی را می‌گماشتند؛ ... امروز می‌بیند این هم بُردی ندارد؛ لذا راه دیگری را برای تسلط بر کشورها در پیش گرفته‌اند و آن، نفوذ در ملت‌هاست؛ که این همان چیزی است که من چندی پیش گفتم استعمار فرانو که در آن ایادی خودشان را به کشورها بفرستند و با پول و تبلیغات و اغواگری‌های گوناگون و رنگین نشان دادن و موجه نشان دادن چهره‌ی مستکبران ظالم عالم، بخشی از ملت‌ها را اغوا و تحریک کنند (بیانات، ۱۳۸۳/۱۰/۱۹).

با توجه به وجود قومیت‌های مختلف در جمهوری اسلامی ایران «... دشمن از روز اول روی منطقه‌ی کردنشین تکیه کرد؛ به دو جهت: یکی به‌خاطر قومیت، یکی به‌خاطر مذهب؛ امیدوار بودند که بتوانند از این نقطه نفوذ کنند؛ در بلوچستان به یک نحو، در ترکمن صحرا به یک نحو، در کردستان به یک نحو... (بیانات، ۹۴/۲/۱۴) الان هم دشمنان برنامه‌ریزی کرده‌اند برای نفوذ؛ انواع و اقسام طُرق را -من محاسبه می‌کردم با خودم، دیدم شاید حدود ده راه مهم را- برای نفوذ در کشور پیدا کرده‌اند و دارند عمل می‌کنند؛ یکی‌اش راه علمی است؛ از طریق ارتباط با دانشگاه‌ها، ارتباط با دانشمندان، ارتباط با استاد، ارتباط با دانشجو -کنفرانس‌های به ظاهر علمی [ولی] در باطن برای نفوذ- افراد امنیتی را اینجا می‌فرستند (بیانات، ۱۳۹۴/۱۲/۲) باید این را بدانیم که یکی از شگردهایشان این است که در مراکز دینی و انقلابی، از جمله در داخل مجامع دانشجویی و بخصوص مجامع تبلیغی و تشکل‌های اسلامی دانشجویی نفوذ و رخنه کنند (بیانات ۷۹/۷/۹).

راه دیگر، راه‌های فرهنگی و هنری است... نفوذ اقتصادی نیز یکی [از راه‌های] دیگر است (بیانات، ۱۳۹۴/۱۲/۲) ... از مهم‌ترین ابزارهای دیگر نفوذ استکباری، همین رادیوهای بیگانه است! خرج‌های زیادی می‌کنند، پول‌هایی می‌گذارند و سرمایه‌گذاری می‌کنند (بیانات، ۱۳۷۷/۷/۱۵) ... رابطه‌ی سیاسی با آمریکا نیز برای ما مضر است. اولاً خطر آمریکا را کم نمی‌کند. ثانیاً وجود رابطه برای آمریکائی‌ها وسیله‌ای بوده است برای نفوذ در قشرهای مستعد (بیانات، ۱۳۸۶/۱۰/۱۳) به عبارت دیگر آن‌ها وقتی... دنبال چیزی به نام مذاکره‌ی با ایران‌اند؛ [اما] مذاکره بهانه است، مذاکره وسیله‌ای برای نفوذ است، مذاکره وسیله برای تحمیل خواسته‌ها است. (بیانات، ۱۳۹۴/۶/۱۸) ... این هم که دم از مذاکره و گفتگو می‌زنند، برای نفوذ است، مذاکره‌ی آمریکا با جمهوری اسلامی ایران، یعنی نفوذ؛ تعریفی که آن‌ها برای مذاکره کردند این است و آن‌ها می‌خواهند راه را برای تحمیل باز کنند... مذاکره‌ی با این‌ها یعنی راه را باز کردن برای اینکه بتوانند، هم در زمینه‌ی اقتصادی، هم در زمینه‌ی فرهنگی، هم در زمینه‌های

سیاسی و امنیتی کشور نفوذ کنند (بیانات، ۹۴/۷/۱۵). . . . یکی دیگر از راه‌های ورود و نفوذ، ایجاد خلل در باورها است؛ اختلال در باورهای انقلابی و دینی و رخنه کردن در این‌ها (بیانات، ۹۴/۶/۲۵). . . . از دیگر ابزار نفوذ استکبار، تطمیع و تهدید و فریب است. (بیانات، ۹۰/۸/۱۴). نفوذ میان انقلابیون و تقویت مالی و رسانه‌ای یک جریان نامطمئن و به حاشیه راندن جریان‌های اصیل در انقلاب نیز از دیگر راه‌های نفوذ است (بیانات، ۹۰/۶/۲۶). از سوی دیگر معظم له نظارت و بازرسی از سطوح مختلف اماکن و تاسیسات کشور را به بهانه حصول اطمینان از تعهد ایران به مفاد برجام را نیز یکی دیگر از راه‌های نفوذ دشمن دانسته و می‌فرماید «به‌هیچ‌وجه اجازه داده نشود که به بهانه‌ی نظارت، این‌ها به حریم امنیتی و دفاعی کشور نفوذ کنند؛ مطلقاً. مسئولین نظامی کشور به‌هیچ‌وجه مأذون نیستند که به بهانه‌ی نظارت و بازرسی و مانند این حرف‌ها، بیگانگان را به حریم و حصار امنیتی و دفاعی کشور راه بدهند (بیانات، ۹۴/۱/۲۰).

با توجه به سه محوری که در اندیشه امام خامنه‌ای بیان شد می‌توان مهم‌ترین و اساسی‌ترین این سه محور را در نمای زیر مورد توجه قرار داد.

شکل ۱: محورهای اصلی نفوذ در اندیشه مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

راهکارهای مقابله با نفوذ از منظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

با توجه به مواردی که در اندیشه مقام معظم رهبری برآمده و در بخش‌هایی از مقاله به آن اشاره شد می‌توان مهم‌ترین مولفه‌های مورد نظر رهبری برای مقابله با نفوذ دشمنان را در محورهای زیر مورد توجه قرار داد:

حضور مردم

... بعضی، از دشمن رودر بایستی دارند؛ بعضی، ملاحظه‌ی دشمن را می‌کنند. ملاحظه‌ی ملت را باید کرد، ملاحظه‌ی خدا را باید کرد، نه ملاحظه‌ی دشمن را. دشمن، دشمن است؛ هر چه ملاحظه کنی، هر چه عقب بنشینی، او جلو می‌آید. اگر خاکریز شما در مقابل دشمن خاکریز مستحکمی نباشد، او نفوذ می‌کند. دشمنان این را می‌خواهند. یکی از شاخص‌ها همین است. مردم در هر جای کشور هستند، به این شاخص توجه کنند. (بیانات، ۸۶/۱۲/۲۲). ... آن ملتی که آمادگی خود را، حضور خود را، عزم راسخ خود را در همه‌ی میدان‌ها به نمایش می‌گذارد، دشمن را از نفوذ در خود و غلبه‌ی بر خود مأیوس می‌کند (بیانات، ۱۳۸۶/۱۰/۱۵).

ایستادگی

ساخت حقیقی و باطنی و درونی نظام- آن ساخت حقیقی و واقعی و درونی، مهم است؛ او در حکم روح این جسم است. آن ساخت درونی چیست؟ همان آرمانهای جمهوری اسلامی است: عدالت، کرامت انسان، حفظ ارزش‌ها، سعی برای ایجاد برادری و برابری، اخلاق، ایستادگی در مقابل نفوذ دشمن؛ این‌ها آن اجزاء ساخت حقیقی و باطنی و درونی نظام جمهوری اسلامی است (بیانات، ۱۳۸۷/۹/۲۴).

مراقبت آگاهانه مردم و مسئولان

... پس دشمن در فکر نفوذ است؛ چه کسی باید مراقبت بکند؟ هم مردم باید آگاهانه مراقبت بکنند، هم مسئولان، سیاسیون، شخصیت‌های سیاسی؛ آن‌ها بیشتر لازم است مراقب باشند. مراقبت کنند آنچه می‌دانند خواست دشمن است انجام نگیرد (بیانات، ۱۳۹۴/۱۲/۵).

حفظ امنیت همه جانبه فضای مجازی کشور

... اهتمام ویژه به سالم‌سازی و حفظ امنیت همه‌جانبه فضای مجازی کشور و نیز حفظ حریم خصوصی آحاد جامعه و مقابله مؤثر با نفوذ و دست‌اندازی بیگانگان در این عرصه (بیانات، ۱۳۹۴/۶/۱۴)

ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی

... ترویج هنجارها، ارزش‌ها و سبک زندگی اسلامی ایرانی و ممانعت از رخنه‌ها و آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در این عرصه و مقابله مؤثر با تهاجم همه‌جانبه فرهنگی و نیز ارتقای فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی جامعه (بیانات، ۱۳۹۴/۶/۱۴)

حفظ وحدت و یکپارچگی

... داخل کشور، خواهران و برادران از اقوام مختلف، از مذاهب گوناگون، در کنار هم یک واحد تشکیل بدهند - همچنان که بحمدالله تا امروز بوده است - نگذارند دشمن نفوذ کند در قلمرو دنیای اسلام. در سطح وسیع و گسترده هم همین طور برادران سنی و شیعه در کنار هم بدانند که دشمنی [هست که] دارد اصل موجودیت اسلام را تهدید می کند (بیانات ۱۳۹۴/۳/۱۴)

هم/افزایی دستگاه‌های مسئول

... هم/افزایی دستگاه‌های مسئول - به هم کمک کنند دستگاه‌ها - هم/افزایی دستگاه‌های مسئول با مردم؛ این‌ها عناصر قوت است (بیانات، ۱۳۹۳/۴/۱۶).

استحکام درونی نظام

... این (نفوذ و عدم دخالت) احتیاج دارد به این که استحکام درونی و داخلی پیدا کنیم. این استحکام درونی، یکی از پایه‌های مهمش «اقتصاد» است (. بیانات، ۱۳۹۰/۵/۲۶)

نظام اسلامی مستحکم

... این نظام مستحکم، انتخاب مردمی، مجلس مردمی و دولت مردمی که بر پایه‌ی اسلام بود، مانع نفوذ دشمن شد (بیانات، ۸۰/۱۰/۱۹)

رعایت قانون

... قانون، راه نفوذ دشمن را هم بسته است (بیانات، ۱۳۷۹/۷/۱۴)

تجهیز جامعه به فرهنگ و آگاهی‌های عمیق تر - ... دولت اسلامی موظف است که جامعه را با فرهنگ بالاتر و معلومات عمیق تر و آگاهی‌های همگانی مجهز کند و بدین وسیله جلو نفوذ فرهنگ بیگانه را بگیرد (بیانات، ۱۳۶۵/۹/۱۴)

ابراز بیزاری از دشمن

... وقتی می‌بینید که دشمن یک حرفی میزند برای ایجاد دودستگی [مثلاً] از شما تعریف می‌کند، این می‌خواهد ایجاد تردید بکند؛... وقتی شما می‌بینید که دشمن یک چنین ترفندی را دارد به کار می‌برد، بلافاصله و بی‌درنگ ابراز بیزاری کنید، ... نگذارید ذهن مردم مردّد شود. امام می‌گفتند آن وقتی که دشمن از شما تعریف کرد، در رفتار خودتان و کارهای خودتان تردید پیدا کنید و مراجعه کنید ببینید چه اشتباهی کرده‌اید که دشمن خوشش آمده و از شما تعریف می‌کند. دستورالعمل انقلاب این‌ها است (بیانات ۱۳۹۴/۱۲/۵).

روشنگری و بصیرت/افزایی

در این زمینه [مسئله‌ی نفوذ] روشنگری لازم است؛ روشنگری بدون اتهام، بدون تهمت زدن، بدون مصداق معین کردن، اما روشنگری اذهان مردم؛ چیز لازمی است. قرآن کریم خطاب به مخالفین، به یهود در آن روز، [می‌گوید] و بر آن‌ها ایراد می‌گیرد این است: لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ

بِالْبَاطِلِ وَ تَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ؛ (۱) یکی از ایرادهای بزرگ این است که شما باطل را با حق مخلوط می‌کنید، مشتبه می‌کنید؛ «لبس» یعنی اشتباه، «تَلِسُونَ» [یعنی] مشتبه می‌کنید حق را با باطل، وَ تَكْتُمُونَ الْحَقَّ، حق را کتمان می‌کنید. حقیقت را باید بیان کرد که این وظیفه‌ی ما است. (بیانات ۱۴/۱۰/۱۳۹۴)

پیشینه

بیشترین ادبیات مربوط به نفوذ بعد از موضوع برجام و در پی واکنش‌های حضرت آیت‌الله امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) نسبت به موضوع برجام و بی‌اعتمادی به آمریکا در جریان مذاکرات مذکور و بعد از آن بوده است. از این رو به واسطه اینکه کمتر از دو سال از طرح جدی موضوع نفوذ می‌گذرد، پروژه‌ها، رساله‌ها و پایان‌نامه‌هایی که در این حوزه به تصویب رسیده مراحل تهیه را دنبال کرده و هنوز به عرصه عمومی ارائه نشده است. با این وجود مقالات متعددی در این زمینه به رشته تحریر درآمده، که قابل مشاهده در سایت‌های اینترنتی است و می‌تواند مورد استفاده علاقه‌مندان قرار گیرد. برخی از این مقالات به شرح زیر است:

- هدف شناسی رویکرد مذاکره آمریکا با ایران، قابل مشاهده در سایت www.rasekhon.Net است. نویسنده روند تاریخی مسائل ایران و آمریکا را مورد توجه قرار داده و معتقد است آمریکا با توجه به شکست در عرصه‌های مختلف براندازی نظام ج.ا.ا، موضوع نفوذ در ایران را در دستور کار قرار داده است.
- مقاله طرح آمریکا برای بازگشت به ایران به قلم «رضا سراج» در همان سایت قبلی، تلاش دارد تا با محور قرار دادن برجام، حرکت آمریکا برای حضور در ایران را مرتبط با اقدامات نفوذی آمریکا در ایران دانسته و معتقد است، هوشیاری در برابر این اقدام مستلزم شناخت از اندیشه‌های آمریکایی و همراهان وی هستند.
- مقاله دریچه‌های نفوذ آمریکا در ایران به قلم حسن مجیدی قابل مشاهده در سایت www/farse.ir/iribnews.ir ابعاد و مؤلفه‌های نفوذ آمریکا را در ایران مورد بررسی قرار داده و با تاکید بر مسائل فرهنگی بیشتر به این حوزه توجه داشته است.
- در خصوص مفهوم نفوذ بعد از فرمایشات رهبر معظم انقلاب اسلامی دیدگاه‌های مختلفی در بین عموم افراد و نخبگان در سایت‌های اینترنتی مطرح شد که اشاره به برخی از آن‌ها در این پیشینه می‌تواند مورد توجه قرار گیرد: زیبا کلام نفوذ را استفاده ابزاری برخی از افراد تندرو برای رسیدن به مقاصد جناحی تعریف کرده و معتقد است نفوذ، اکنون عاملی برای استفاده جریان‌های سیاسی است. تابش از نمایندگان مجلس، نفوذ را امری پیچیده دانسته و معتقد است، سد اصلی نفوذ، مردم هستند که می‌توانند با وحدت، پرهیز از اندیشه جناحی و توجه لازم به آموزش و مسائل فنی راه مقابله با

آن را مورد توجه قرار دهند. محسن مهدویان نفوذ را از طریق باور غلط و ساده انگاری برخی از افراد ساده لوح دانسته و معتقد است این عده حکم تزئین استکبار و امپریالیسم را دارند.

مقالات مورد نظر حاوی نکات قالب توجهی است که می‌تواند مورد استفاده علاقه‌مندان قرار گیرد، دیدگاه و تحلیلی برخی نویسندگان در مورد عملکرد آمریکا در ایران با استفاده از شیوه‌های نفوذ از نقاط قوت مقالات مذکور است، با این وجود خلاء آن نداشتن تحلیل محتوایی نفوذ بر اساس اندیشه مقام معظم رهبری است. دیدگاه متفکرین در مورد نفوذ نیز بیشتر بر اساس اندیشه جناحی هر کدام مطرح شده و بیشتر رویکرد احساسی را در تفسیر و توصیح از ابعاد نفوذ مورد توجه قرار داده‌اند که این امر می‌تواند اندیشه مخاطبان را با چالش جدی مواجه سازد.

به هر حال نوآوری مقاله حاضر در مقام مقایسه با مقالات اشاره شده در این است که مسئله نفوذ و راهکار مقابله با آن را بر اساس اندیشه مقام عظمای ولایت حضرت آیت‌الله امام خامنه‌ای (مدظله العالی) مورد توجه قرار داده و در عین حال بر اساس دیدگاه ایشان راه کار مقابله با نفوذ دشمن را نیز مورد بررسی قرار داده است.

روش شناسی

روش تحقیق، موردی-زمینه‌ای و نوع آن کاربردی است. قلمرو آن دهه سوم و چهارم انقلاب اسلامی با تاکید بر سالهای ۹۴ و ۹۵ (دوران پسا برجام) است. روش گردآوری اطلاعات به شیوه اسنادی، با تاکید بر بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و ابزار گردآوری اطلاعات، فیش برداری و به شیوه پرسشنامه‌ای و با بهره‌گیری از نظرات نخبگان انجام شده است. جامعه آماری تحقیق ۱۰۰ نفر بوده که با استفاده از فرمول کوکران ۳۲ نفر جهت تحقیق انتخاب شدند که این ۳۲ نفر بر اساس نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شده‌اند. این تعداد از بین استادان، مسئولین اجرایی و برخی از نخبگان کشور انتخاب شدند. برای اعتبار، روایی و پایایی پرسشنامه، پرسشنامه‌ی مذکور در اختیار ۱۰ نفر از نخبگان و صاحب نظران قرار گرفت که روایی و پایایی پرسشنامه مقدار ۰.۹۳ به دست آمد که نشان از روایی و پایایی بالای پرسشنامه می‌باشد.

یافته‌ها

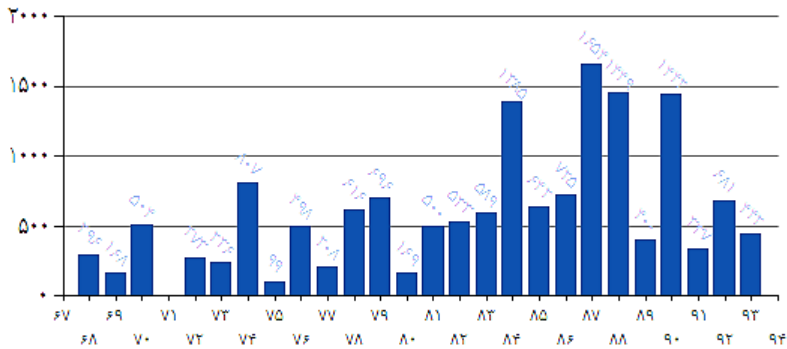
بر اساس مطالب پیش گفته، جهت‌گیری‌ها و تحلیل توجیهی با توجه به سایر گرایش‌های متن، مرتبط با راهکارهای مقابله با نفوذ استکبار در بیانات ایشان در تحلیل زیر مطرح می‌گردد.

جدول ۱: جهت‌گیری و تحلیل توجیهی بیانات مقام معظم رهبری در خصوص نفوذ

تحلیل تبیینی یا توجیهی	گرایش و جهت‌گیری از متن	برداشت از متن اصلی	ردیف
راهکارمقابله	مراقبت آگاهانه مردم و مسئولان	... پس دشمن در فکر نفوذ است؛ چه کسی باید مراقبت بکند؟ هم مردم باید آگاهانه مراقبت بکنند، هم مسئولان، سیاسیون، شخصیت‌های سیاسی؛ آن‌ها بیشتر لازم است مراقب باشند. مراقبت کنند آنچه می‌دانند خواست دشمن است انجام نگیرد (بیانات، ۱۳۹۴/۱۲/۵)	۱
راهکار مقابله	زنده نگه داشتن مفاهیم جهاد و شهادت	... یکی از قلم‌های مهم، همین است که این مفاهیم بارزش مثل مفهوم جهاد، مفهوم شهادت، مفهوم شهید، مفهوم خانواده‌ی شهید، مفهوم صبر برای خدا، احتساب لله باید زنده بماند (بیانات، ۱۳۹۴/۷/۱۳)	۲
راهکار مقابله	بیداری و آگاهی مردم	... اگر چنانچه ما بیدار باشیم، امید آن‌ها ناامید خواهد شد. ... ؛ باید آن چنان پایه‌های انقلاب و فکر انقلابی در اینجا مستحکم باشد (بیانات، ۱۳۹۴/۵/۲۶)	۳
راهکار مقابله	حفظ امنیت همه جانبه فضای مجازی کشور ترویج سبک زندگی	... اهتمام ویژه به سالم‌سازی و حفظ امنیت همه‌جانبه فضای مجازی کشور و نیز حفظ حریم خصوصی آحاد جامعه و مقابله مؤثر با نفوذ و دست‌اندازی بیگانگان در این عرصه (بیانات، ۱۳۹۴/۶/۱۴)	۴
راهکار مقابله	اسلامی ایرانی راه مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن	... ترویج هنجارها، ارزش‌ها و سبک زندگی اسلامی ایرانی و ممانعت از رخنه‌ها و آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در این عرصه و مقابله مؤثر با تهاجم همه‌جانبه فرهنگی و نیز ارتقای فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی جامعه (بیانات، ۱۳۹۴/۶/۱۴)	۵
راهکار مقابله	اقتصاد مقاومتی	... اقتصاد مقاومتی عامل استحکام است... از رخنه از راه اقتصاد. این هشدار را ما سال‌ها است مطرح کردیم و گفتیم؛ مسئولین هم هر کدام به فراخور توانایی‌های خودشان تلاش‌های خوبی کردند لکن ما باید با همه‌ی توان، با همه‌ی ظرفیت موضوع اقتصاد مقاومتی را در داخل دنبال کنیم (بیانات، ۱۳۹۴/۴/۲)	۶
راهکار مقابله	حفظ وحدت و یکپارچگی	... داخل کشور، خواهران و برادران از اقوام مختلف، از مذاهب گوناگون، در کنار هم ید واحده تشکیل بدهند - همچنان که بحمدالله تا امروز بوده است - نگذارند دشمن نفوذ کند در قلمرو دنایای اسلام. در سطح وسیع و گسترده هم همین‌طور برادران	۷

تحلیل تبیینی یا توجیهی	گرایش و جهت گیری از متن	برداشت از متن اصلی	ردیف
راهکار مقابله	استحکام داخلی و مقاومت در مقابل دشمن	سنی و شیعه در کنار هم بدانند که دشمنی [هست که] دارد اصل موجودیت اسلام را تهدید می‌کند. (بیانات ۱۳۹۴/۳/۱۴) ... دشمن از هر جا خواست بتواند در شما نفوذ کند؛ مستحکم باشید، ایستاده باشید اما «رُحْمَاءٌ بَيْنَهُمْ»، بین خودتان، دل‌هایتان با هم صاف باشد، با هم مهربان باشید؛ اسم‌ها نتواند شما را از هم جدا کند، مرزهای جغرافیایی نتواند شما را با هم دشمن کند، مرزهای جغرافیایی نتواند ملت‌ها را در مقابل هم قرار بدهد؛ این از آن درس‌های پیغمبر است (بیانات، ۱۳۹۳/۱۰/۱۹)	۸
راهکار مقابله	شناخت رخنه‌ها	... باید قوی بشوید ... شناخت رخنه‌های اقتصادی، رخنه‌های فرهنگی، رخنه‌های امنیتی - این‌ها را بشناسید و این رخنه‌ها را بیندید (بیانات، ۱۳۹۳/۴/۱۶)	۹
راهکار مقابله	هم‌افزایی دستگاه‌های مسئول	... هم‌افزایی دستگاه‌های مسئول - به هم کمک کنند دستگاه‌ها - هم‌افزایی دستگاه‌های مسئول با مردم؛ این‌ها عناصر قوت است. (بیانات، ۱۳۹۳/۴/۱۶)	۱۰
راهکار مقابله	حفظ استقلال کشور	... استقلال به معنای قهر کردن با کشورها نیست، به معنای ایجاد کردن سدی در مقابل نفوذ کشورها است که نتوانند منافع آن کشور را، منافع [آن] ملت را تحت‌الشعاع منافع خودشان قرار بدهند؛ این معنی استقلال است و این مهم‌ترین هدف برای یک کشور است. (بیانات، ۱۳۹۲/۱۱/۱۹)	۱۱
راهکار مقابله	شناخت شیوه‌ها و ترفندهای فریبنده‌ی دشمن	... با شناخت شیوه‌ها و ترفندهای فریبنده‌ی دشمن، راه نفوذ را به کلی ببندند و فریب دشمن را ناکام کنند (بیانات، ۱۳۹۲/۲/۹)	۱۲
راهکار مقابله	نظام اسلامی مستحکم	... این نظام مستحکم، انتخاب مردمی، مجلس مردمی و دولت مردمی که بر پایه‌ی اسلام بود، مانع نفوذ دشمن شد (بیانات، ۸۰/۱۰/۱۹)	۱۳
راهکار مقابله	رعایت قانون	... قانون، راه نفوذ دشمن را هم بسته است. (بیانات، ۱۳۷۹/۷/۱۴)	
راهکار مقابله	تجهیز جامعه به فرهنگ و آگاهی‌های عمیق‌تر	... دولت اسلامی موظف است که جامعه را با فرهنگ بالاتر و معلومات عمیق‌تر و آگاهی‌های همگانی مجهز کند و بدین وسیله جلو نفوذ فرهنگ بیگانه را بگیرد (بیانات، ۱۳۶۵/۹/۱۴)	۲۰
راهکار مقابله	ابراز بیزاری از دشمن	... وقتی می‌بینید که دشمن یک حرفی می‌زند برای ایجاد دودستگی [مثلاً] از شما تعریف می‌کند، این می‌خواهد ایجاد	۲۱

تحلیل تبیینی یا توجهی	گرایش و جهت گیری از متن	برداشت از متن اصلی	ردیف
		تردید بکنند... وقتی شما می‌بینید که دشمن یک چنین رفتاری را دارد به کار می‌برد، بلافاصله و بی‌درنگ ابزار بیزاری کنید... (بیانات ۱۳۹۴/۱۲/۵).	
راهکار مقابله	روشنگری و بصیرت افزایی نسبت به مسئله نفوذ دشمن	... در این زمینه [مسئله‌ی نفوذ] روشنگری لازم است؛ روشنگری بدون اتهام، بدون تهمت زدن، بدون مصداق معین کردن، اما روشنگری اذهان مردم؛ چیز لازمی است. حقیقت را باید بیان کرد که این وظیفه‌ی ما است. (بیانات ۱۳۹۴/۱۰/۱۴)	۲۲
راهکار مقابله	عدم غفلت از نفوذ دشمن	... از نفوذها، از اغواهای شیطانی دشمنان، از دخالت‌های دشمنان هم نباید غفلت کرد... هم غفلت‌های ناشی از احساساتی شدن، هم ناشی از ندیدن دست‌های دشمن. (بیانات، ۸۹/۱۲/۱۹).	۲۳
راهکار مقابله	حضور مردم مانع از نفوذ	(... آن ملتی که آمادگی خود را، حضور خود را، عزم راسخ خود را در همه‌ی میدان‌ها به نمایش می‌گذارد، دشمن را از نفوذ در خود و غلبه‌ی بر خود مأیوس می‌کند. (بیانات، ۱۳۸۶/۱۰/۱۵)	۲۴
راهکار مقابله	عدم ملاحظه دشمن	... بعضی، از دشمن رودربایستی دارند؛ بعضی، ملاحظه‌ی دشمن را می‌کنند. ملاحظه‌ی ملت را باید کرد، ملاحظه‌ی خدا را باید کرد، نه ملاحظه‌ی دشمن را. دشمن، دشمن است؛ هر چه ملاحظه کنی، هر چه عقب بنشینی، او جلو می‌آید.. (بیانات، ۸۶/۱۲/۲۲)	۲۵
راهکار مقابله	استقلال کشور: راه جولوگیری از نفوذ و رخنه‌ی دشمنان	... حفظ استقلال کشور در همه‌ی زمینه‌ها و جولوگیری از نفوذ و رخنه‌ی دشمنان، جزو اصول تغییرناپذیر انقلاب است. اصول و خطوط اصلی انقلاب قابل تغییر نیست. (بیانات، ۱۳۸۱/۳/۱۴)	۲۶

شکل ۲: نمودار عددی-تاریخی تبیین کلید واژه «نفوذ دشمن» از ۱۳۸۰ فیش

تجزیه و تحلیل توصیفی و استنباطی داده‌ها با توجه به مطالب برآمده در خصوص چپستی و چرایی و چگونگی نفوذ، محقق شاخص‌های مورد نظر را که از فرمایشات مقام معظم رهبری به دست آمد.

جدول ۲: دیدگاه صاحب نظران در خصوص راهکارهای مقابله با نفوذ

ردیف	راهکارهای مقابله با نفوذ دشمن	درجات ارزیابی				میانگین نمرات
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	خیلی کم	
۱	مراقبت آگاهانه مردم و مسئولان	۲۰	۱۲	۰	۰	۹/۷۹
		۶۲/۵	۳۷/۵	۰	۰	
۲	زنده نگه داشتن مفاهیم جهاد و شهادت هم افزایی دستگاه‌های مسئول	۶	۸	۱۴	۴	۴
		۱۸/۷۵	۲۵	۴۳/۷۵	۱۲/۵	
۳	شناخت شیوه‌ها و ترفندهای فریبنده دشمن	۱۱	۱۲	۷	۲	۷/۱۲
		۳۴/۳	۳۷/۵	۲۱/۹	۶/۳	
۴	عزت افراد و جامعه رعایت قانون	۲۲	۱۰	۰	۰	۹/۵
		۶۸/۷۵	۳۱/۲۵	۰	۰	
۵	تجهیز جامعه به فرهنگ و آگاهی‌های عمیق تر	۹	۱۶	۱۰	۰	۵/۵
		۲۸/۱۲	۵۰	۳۱/۲۵	۰	
۶	مقدار	۱۹	۱۱	۰	۰	۸/۲
		۵۹/۳۷	۳۴/۳۷	۰	۰	
۷	مقدار	۱۶	۱۲	۴	۰	۸
		۵۰	۳۷/۵	۱۱/۵	۰	
۸	مقدار	۲۳	۹	۰	۰	۸/۸۹

میانگین نمرات	دیدگاه صاحب نظران				راهکارهای مقابله با نفوذ دشمن	رتبه	
	کم	خیلی کم	متوسط	زیاد			خیلی زیاد
	۰	۰	۰	۲۸/۱	۷۱/۸۷	درصد افزایش نسبت به مسئله نفوذ دشمن	
۸/۱۸	۰	۰	۰	۱۰	۲۲	مقدار بیداری و آگاهی مردم	۹
۶/۵	۰	۰	۳	۱۰	۱۹	مقدار حفظ امنیت همه جانبه فضای مجازی کشور	۱۰
۵/۴	۰	۳	۹	۸	۱۲	مقدار ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی	۱۱
۶/۷	۰	۱	۸	۱۱	۱۲	مقدار اقتصاد مقاومتی	۱۲
۸/۲۹	۰	۰	۰	۱۲	۲۰	مقدار عدم غفلت از نفوذ دشمن	۱۳
۸/۹۳	۰	۰	۶	۱۰	۱۶	مقدار حضور مردم در همه عرصه‌ها	۱۴
۸/۸۷	۰	۱	۵	۱۲	۱۵	مقدار عدم ملاحظه دشمن	۱۵
۷/۹۶	۰	۰	۲	۹	۲۱	مقدار استقلال کشور	۱۶
۹/۵۳	۰	۰	۰	۸	۲۴	مقدار حفظ وحدت و یکپارچگی	۱۷
۹/۵۷	۰	۰	۰	۶	۲۶	مقدار استحکام درونی نظام	۱۸
۹	۰	۰	۲	۵	۲۵	مقدار شناخت رخنه‌ها	۱۹
	۰	۱۱	۷۰	۱۷۹	۳۳۸	مجموع فراوانی‌ها	
	۰	۱/۸	۱۱/۷	۲۹/۹	۵۶/۵	مجموع درصد فراوانی‌ها	

برابر جدول توزیع فراوانی، ۸۶/۴ درصد از پاسخ دهندگان معتقدند راهکارهای عنوان شده در حد زیاد و خیلی زیاد و ۱۳/۶ درصد از پاسخ دهندگان معتقدند در حد متوسط در

مقابله با نفوذ دشمن موثر است. میانگین میزان تأثیر کلی نتایج مختلف نیز از دید پاسخ دهنده‌ها، ۷/۴۲ (از ۱۰ نمره) است که بیانگر تأثیر راهکارهای عنوان شده در مقابله با نفوذ دشمن در حد زیاد و خیلی زیاد است.

شایان ذکر است به منظور بررسی تأثیر راهکارهای مقابله با نفوذ دشمن، میانگین ارزش عددی ۱۹ شاخص مربوطه برای هر یک از پاسخ‌گویان محاسبه و سپس از طریق آزمون خی دو مورد تجزیه و تحلیل واقع که با توجه به اینکه ارزش خی دو مشاهده شده (۳۹/۶۵) در درجه آزادی ۳ معنی دار است چنین استنباط می‌شود که نتایج حاصله مورد تأیید است.

جدول ۳: آزمون خی دو

	Observed N	Expected N	Residual
2.00	11	149.5	-138.5
3.00	70	149.5	-79.5
4.00	179	149.5	29.5
5.00	338	149.5	188.5
Total	598		

Test Statistics	
	VAR0000farz
Chi-Square	39.650
df	3
Asymp. Sig.	0.000

cells (0.0%) have expected frequencies less than 3. The minimum expected cell frequency is 10.7.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش تبیین چپستی، چرایی، چگونگی و راهکارهای مقابله با نفوذ از منظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) است. در این راستا، بر مبنای اطلاعات حاصل از بررسی و دسته بندی بیانات مقام معظم رهبری در غالب جداول مذکور، برخی از مهم‌ترین موضوعات قابل استنباط که نفوذ غرب در جمهوری اسلامی ایران را تحت تأثیر قرار می‌دهند مورد توجه قرار گرفت.

بدون تردید، شناخت پدیده نفوذ و راهکارهای مقابله با آن، اصلی مهم و حیاتی در راستای جلوگیری از نفوذ غرب بر دستگاه‌های تصمیم‌گیری جمهوری اسلامی ایران و ارتقاء استقلال همه جانبه کشور است. تحلیل چپستی و چرایی نفوذ و راهکارهای مقابله با آن احصاء شده از سخنان رهبری به وضوح نشان دهنده این است که غرب با استفاده از نفوذ همه جانبه فرهنگی، فکری، سیاسی، اقتصادی به صورت فردی و جریانی در صدد است تا با کمترین هزینه به اهداف خود دست یابد. به راین اساس در این مطالعه گفتمان مقام معظم رهبری مورد استفاده واقع گردید و بر اساس داده‌های مستخرجه به تجزیه و تحلیل علمی پرداخته شد. نتایج حاصل از

اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی حاکی از آن است که برنامه نفوذ در کشور یکی از برنامه‌های جدی و از نوع دشمنی‌های نرم استکبار است که مقام معظم رهبری به دو صورت فردی (موردی) و جریانی (شبکه‌سازی در داخل ملت) آن را مورد توجه قرار داده‌اند. مهم‌ترین ابعاد نفوذ در اندیشه رهبری نفوذ سیاسی و فرهنگی است که به منظور کاهش سرعت پیشرفت همه جانبه کشور و نیل به اهداف و آرمانهای غرب در سطوح مختلف مدیریتی و تصمیم‌گیری، ارتباط با مراکز علمی، دینی و انقلابی، رسانه‌های بیگانه، برقراری ارتباطات و مذاکرات سیاسی و ایجاد خلل در باورها صورت می‌گیرد.

مهم‌ترین راهکارهای مقابله با نفوذ بر اساس نتایج حاصله، از ۱۹ راهکار استخراج شده، راهکارهای «استحکام درونی نظام، مراقبت آگاهانه مردم و مسئولان و حفظ وحدت و یکپارچگی» در صدر اولویت‌ها قرار گرفته است. این عامل به همراه سایر عوامل می‌تواند در مقابله با نفوذ دشمن نقش موثری داشته باشند. در جمع بندی از نتایج به دست آمده راهکارهای مقابله با نفوذ که از بیانات و مکتوبات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) احصاء شده، به شرح زیر است:

- ۱- استحکام درونی نظام
- ۲- مراقبت آگاهانه مردم و مسئولان
- ۳- حفظ وحدت و یکپارچگی
- ۴- شناخت شیوه‌ها و ترفندهای فریبنده دشمن
- ۵- حضور مردم در همه عرصه‌ها
- ۶- روشنگری و بصیرت‌افزایی نسبت به مسئله نفوذ دشمن
- ۷- عدم ملاحظه دشمن
- ۸- عدم غفلت از نفوذ دشمن
- ۹- رعایت قانون
- ۱۰- تجهیز جامعه به فرهنگ و آگاهی‌های عمیق‌تر
- ۱۱- هم‌افزایی دستگاه‌های مسئول
- ۱۲- توجه به اقتصاد مقاومتی
- ۱۳- حفظ امنیت همه جانبه فضای مجازی کشور
- ۱۴- عزت افراد و جامعه
- ۱۵- ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی
- ۱۶- زنده نگه داشتن مفاهیم جهاد و شهادت

با توجه به موارد به دست آمده و تاکید رهبر معظم انقلاب اسلامی و اهمیت موضوع نفوذ شایسته است نخبگان و مسئولین امر در حوزه‌های مختلف سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی با تمرکز بر اندیشه‌های امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، تلاش لازم برای مقابله با نفوذ دشمن را در دستور کار قرار دهند. بدیهی است این اقدام می‌تواند ضمن افزایش ضریب امنیت نظام ج.ا.ا. منجر به استحکام درونی قدرت و اقتدار نظام ج.ا.ا. در برابر هجوم خاموش دشمن در عرصه‌های مختلف شده و ضریب امنیت جایگاه‌ها، نهادها و ارگان‌های نظام ج.ا.ا. را افزایش دهد.

منابع

- ازغندی، علیرضا (۱۳۸۹)، سیاست خارجی ج.ا.ا.، تهران، قومس
- اسناد لانه جاسوسی (۱۳۸۱) جلد ۲۷ و ۲۸، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی
- حائری، عبدالهادی (۱۳۹۳)، نخستین رویارویی اندیشه گران ایران، چاپ دوم، تهران، امیر کبیر
- حقیقت، صادق (۱۳۸۹)، روش شناسی در علوم سیاسی، تهران، دانشگاه مفید
- دارایی، علی (۱۳۸۸) جریان شناسی گروه‌های سیاسی در ایران، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و علوم اسلامی
- دهقانی، فیروز آبادی، جلال (۱۳۹۳)، ایران و آمریکا، تهران، قومس
- ساوه درودی، مصطفی (۱۳۸۸) ضد براندازی تخصصی، تهران، دانشکده علوم و فنون فارابی
- ساوه درودی، مصطفی، (۱۳۹۴) جریان‌های فکری و سیاسی ایران معاصر، تهران، دانشکده علوم و فنون فارابی
- سایت مقام معظم رهبری. www.khamenei.ir
- عصاریان نژاد، حسین (۱۳۸۰) جزوه براندازی و ضد براندازی، تهران، نشر دانشکده علوم و فنون فارابی
- عمید، حسن (۱۳۹۴) تهران، انتشارات آشجع
- مهدوی، هوشنگ، (۱۳۸۹). ایران در تند باد خارجی، تهران، نشر نی

Fairclough, N. (1995). Critical Discourse Analysis. London: Longman.

Language and power. Second edition. England: Pearson Education Limited.

www.kyhan.ir.news

www.rasekhon.Net

www/farse.iribenews.ir